

УДК 657

Бойко Тетяна

*Тернопільський національний технічний університет ім. Івана Пулюя*

## **ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ АУДИТУ В УКРАЇНІ**

Boyko Tatyana

*Ternopil Ivan Puluj National Technical University*

## **PROBLEM ASPECTS OF AUDIT DEVELOPMENT IN UKRAINE**

Об'єктивні закономірності розвитку ринкового господарства, економічна раціональність і політична розсудливість змушують бізнес, також як і владу, відмовлятися від радикальних рішень і шукати баланс інтересів. Виникла необхідність у формуванні консенсусу між капіталом, владою і суспільством, який би спирався на більш-менш стійку систему взаємовідносин.

В сьогоденних умовах функціонування аудиту та бурхливому його розвитку, аудит має перейти на якісно новий рівень. Аудиторська діяльність, яка передбачає об'єктивність оцінки облікової та звітної інформації про фінансово-господарську діяльність господарюючого суб'єкта, що базується на зацікавленості користувачів інформації про досліджувані аудитором об'єкти у її достовірності набуває все більшої актуальності. Особливу роль при цьому відіграє незалежний аудитор думка якого лягає в основу прийняття управлінського рішення користувача інформації щодо господарської діяльності суб'єкта господарювання.

Аудит як складова економічного контролю виявляє і розкриває нові можливості підприємницької діяльності, визначає її ефективність та відповідність чинному законодавству, правовим документам, досліджує організацію виробництва, планування, збереження фінансових ресурсів, дотримання технологічної і трудової дисципліни, якість випущеної продукції, достовірність відображення господарсько-фінансових операцій в обліку та звітності у межах окремого підприємства.

Загальна необізнаність користувачів та населення у меті, завданнях та функціях що виконує аудит спричиняє отримання та надання низької якості послуг, як правило формальних. А в ситуації зменшення великої кількості клієнтів що були замовника обов'язкового аудиту основним видом діяльності більшості аудиторів стали надання послуг з оптимізації оподаткування, так званий «податковий аудит». Тому кваліфікація аудиторів знижується та навіть обов'язок аудиторів проходити щорічне підвищення кваліфікації не дає гарантії що користувач отримає якісні послуги.

Наступною не менш важливою проблемою є українська версія побудови системи контролю якості. Яка в деяких аудиторських фірмах доведена до абсурду, що звичайно не є виною самих аудиторських компаній, а є наслідком вимог контролерів Аудиторської Палати України. Оскільки в обов'язки Аудиторської Палати України входить перевірка якості послуг, що надаються аудиторськими фірмами.

Враховуючи той факт, що на діючому ринку аудиторських послуг функціонують, за міжнародними оцінками, значна більшість компаній, що прирівнюється до малих підприємств, велика кількість з яких прирівнюється до мікробізнесу.

На мою думку в умовах зменшення кількості суб'єктів які мали би проходити обов'язково аудит, не можна вводити жорсткі методи контролю, або виробити єдиний методологічний підхід до проведення аудиторських перевірок, якого наразі не існує. Таке наше бачення ґрунтується на чинному законодавстві та статутних документах які узгоджують умови співпраці аудиторської спільноти а саме: ст. 16 ЗУ «Про аудиторську діяльність» та статут Аудиторської Палати України. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» та статут Аудиторської Палати України не тільки затверджує стандарти аудиту та здійснює контроль за їх

дотриманням а й: бере участь у розробці проектів нормативно-правових актів у сфері аудиторської діяльності відповідно до чинного законодавства України; готує пропозиції з питань регулювання аудиторської діяльності в Україні та вносить їх до органів державної влади та місцевого самоврядування, суб'єктів законодавчої ініціативи, інших суб'єктів владних повноважень, аудиторського та наукового загалу; сприяє виданню нормативних, методологічних та інших матеріалів з питань аудиторської діяльності; затверджує програми науково-методологічної, інформаційно-методичної, експертної роботи і викладацької діяльності членів АПУ та кошториси програм [4]. Головним напрямком контролю аудиторської діяльності в Україні має стати контроль якості аудиторських послуг. Взаємна довіра країн до результатів аудиту базується на визнанні систем нагляду та контролю якості аудиту. Має бути збережено підхід країн ЄС до забезпечення якості аудиту, а саме Директиви ЄС при наданні аудиторами обов'язкового аудиту, яка складає основу змін правової бази, і визначає основні характеристики системи, такі як Суспільного Нагляду (СН).

Стратегія діяльності Аудиторської палати України на 2016-2022 роки включає в себе такі пріоритети: забезпечити застосування міжнародних стандартів аудиту, залучити професійні громадські організації аудиторів і бухгалтерів України до регулювання 137 аудиторської діяльності; знизити бар'єри входження в професію і удосконалити систему забезпечення якості аудиторських послуг і незалежності аудитора.

Також важливими питаннями будуть забезпечення зростання ринку аудиторських послуг, цінності суб'єктів аудиторської діяльності та сертифіката аудитора, подолання недобросовісної конкуренції на ринку аудиторських послуг, поліпшення регуляторної діяльності у сфері аудиту. Для поліпшення регуляторної діяльності у сфері аудиту необхідно внести певні зміни Закону України «Про аудиторську діяльність».

Таким чином, має бути забезпечено: підвищення прозорості в діяльності Аудиторської палати України шляхом розмежування функцій нагляду, сертифікації і контролю якості послуг аудиторів; виконання Аудиторською Палатою України покладених на неї функцій що до розробки єдиних методологічних підходів (у вигляді покрокових практичних рекомендацій на рахунок оформлення документації) щодо вдосконалення контролю якості.

В складних сучасних умовах, що переживає зараз українська економіка, важливою є роль європейських фінансових інституцій та великих міжнародних компаній. Зокрема Світового банку та найбільших аудиторських компаній. Які люблять власні інтереси через державні інститути та отримують переваги на законодавчому рівні перед українськими, що може похитнути вільний конкурентний ринок. Тому підвищення кваліфікації українських аудиторів та якості фінансових звітів є надзвичайно актуальною проблемою.

#### **Список використаних джерел:**

1. Міжнародний стандарт контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. МСА 320 «Суттєвість при плануванні та проведенні аудиту» затверджений рішенням Аудиторської палати України № 304/1 від 24.12.2014 р.
2. Павликівська О.І. Кіляр О.Р., Щирба М.Т. Аудит: навчальний посібник. Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2017. 338с.
3. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність. Закон України № 2258-VIII від 21.12.2017 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>
4. Рішення Аудиторської палати України «Про Статут Аудиторської палати України» № 180 від 21.06.2007 URL : <http://www.apu.com.ua/rishennya-apu/5-2007>.